

Restoring Justice for Ukraine

Гаага / Нідерланди / 2 квітня 2024 року

Політична декларація

1. Ми, представники урядів Албанії, Андорри, Австралії, Австрії, Бельгії, Боснії та Герцеговини, Болгарії, Канади, Хорватії, Кіпру, Чехії, Данії, Естонії, Фінляндії, Франції, Грузії, Німеччини, Греції, Ісландії, Ірландії, Італії, Японії, Латвії, Ліхтенштейну, Литви, Люксембургу, Мальти, Молдови, Монако, Чорногорії, Нідерландів, Нової Зеландії, Північної Македонії, Норвегії, Польщі, Португалії, Румунії, Сан-Марино, Словенії, Іспанії, Швеції, України, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучених Штатів Америки провели зустріч у Гаазі (Нідерланди) 2 квітня 2024 року на Конференції міністрів із питань відновлення правосуддя для України за запрошенням урядів України і Нідерландів та Європейської Комісії.
2. Пригадуючи Конференцію міністрів із питань відповідальності щодо України, яка проводилася у цьому місті 14 липня 2022 року, та, зокрема, ухвалену на ній Політичну декларацію, ми знову висловлюємо рішуче засудження, викладене у цій Декларації, щодо триваючих актів агресії з боку Російської Федерації проти України; такі акти, включно зі спробою незаконно анексувати українські території, є кричущим порушенням Статуту ООН, зокрема, щодо заборони застосування сили, що є порушенням міжнародного права, яке тягне за собою відповідальність Російської Федерації як держави, загрожує міжнародному миру та безпеці, підриває міжнародний правопорядок на основі норм та нівелює демократичні цінності.
3. Пригадуючи Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН № ES-11/1 від 2 березня 2022 року про «Агресію проти України», Резолюцію № ES-11/2 від 24 березня 2022 року про «Гуманітарні наслідки агресії проти України» та Резолюцію № ES-11/3 від 7 квітня 2022 року про «Призупинення права на членство Російської Федерації в Раді ООН з прав людини», ми вітаємо подальше ухвалення Резолюції Генеральної Асамблеї № ES-11/4 від 12 жовтня 2022 року про «Територіальну цілісність України: захист принципів Статуту ООН», Резолюції № ES-11/5 від 14 листопада 2022 року про «Сприяння здійсненню правового захисту і забезпечення відшкодування у зв'язку з агресією проти України» та Резолюцію № ES-11/6 від 23 лютого 2023 року про «Принципи Статуту ООН як підґрунтя для всеосяжного, справедливого та сталого миру в Україні».
4. Ми закликаємо Російську Федерацію негайно припинити свою агресивну війну проти України та посиляємося у зв'язку з цим на обов'язкове до виконання Проміжне

рішення Міжнародного суду ООН від 16 березня 2022 року, яке зобов'язує Російську Федерацію негайно припинити військові дії.

5. Пригадуючи Формулу миру Президента Зеленського, зокрема, пункт 7 про відновлення справедливості для України та важливі питання відповідальності з інших компонентів Формули миру, ми і надалі віддані ідеї посилення колективних дій для забезпечення притягнення до відповідальності за всі порушення міжнародного права, вчинені в Україні чи проти неї, включно з порушеннями права прав людини та міжнародного гуманітарного права, які можуть становити міжнародні злочини, і прагнемо гарантувати, що наші спільні зусилля сприятимуть ефективним діям та посиленню координації із метою реагування на такі порушення, зокрема, через судові механізми та ширші підходи щодо перехідного правосуддя, коли це доречно; відтак, Конференція свідчить про нашу непохитну готовність забезпечувати міжнародне право і відновити справедливість для України та її народу.

І. Розслідування та кримінальне переслідування міжнародних злочинів, включно зі злочином агресії

6. Ми знову висловлюємо рішуче засудження всіх міжнародних злочинів, вчинених у контексті агресивної війни Російської Федерації проти України; зокрема, ми особливо рішуче засуджуємо всі незаконні напади на цивільне населення і гуманітарний та медичний персонал, а також цивільні об'єкти, заклади охорони здоров'я, школи та інші освітні заклади, електростанції, об'єкти сільськогосподарської інфраструктури та об'єкти іншої критичної інфраструктури, а також культурну спадщину; ми так само засуджуємо незаконні викрадення та утримання, насильницькі зникнення, катування, жорстоке поводження та позасудові страти українських громадян на території Російської Федерації та на українських територіях, які є тимчасово окупованими чи перебувають під контролем Російської Федерації, незаконне переміщення українських дітей у межах цих територій та їхню депортацію із цих територій до Російської Федерації, усі форми сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, та гендерно зумовлені злочини, а також неправомірні напади, що спричиняють масштабну, довготривалу та серйозну шкоду навколишньому середовищу.
7. Ми наголошуємо на тому, що всі повідомлені міжнародні злочини, вчинені у контексті агресії Російської Федерації проти України, включно з воєнними злочинами, злочинами проти людяності та злочином агресії, повинні повністю розслідуватися та, у відповідних випадках, кримінально переслідуватися відповідно до застосовних міжнародних стандартів та прав потерпілих осіб; ми радо вітаємо важливі кроки, зроблені на шляху до забезпечення правосуддя та притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, вжиті українськими органами влади, у тому числі Офісом Генерального прокурора та Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду, членами Спільної слідчої групи, за підтримки Євроюсту та із використанням новоствореної Баз даних доказів основних міжнародних злочинів (CICED), Комісії із

вивчення ситуації в Україні, створеної Радою ООН із прав людини, Моніторинговою місією ООН із прав людини в Україні, Європейським Союзом, Організацією з безпеки та співробітництва в Європі, включно з її Московським механізмом, Консультативною групою з питань найтяжчих міжнародних злочинів для України, включно з її Багатонаціональним фондом, Міжнародною комісією із питань зниклих осіб, міжнародною спільнотою загалом, а також національними органами влади держав, які проводять розслідування та здійснюють кримінальне переслідування.

8. Ми особливо відзначаємо зусилля української влади із проведення розслідувань та кримінального переслідування міжнародних злочинів на національному рівні у контексті триваючої агресивної війни і наголошуємо на важливості забезпечення надання всієї необхідної підтримки, включно з розбудовою спроможностей та експертними рекомендаціями для проведення ретельних розслідувань і справедливого судового розгляду у відповідності з міжнародними стандартами, для Офісу Генерального прокурора України у ході його роботи, а також іншим виконавцям, залученим до спроб із притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, скоєні в Україні, а також забезпечення справедливості для потерпілих та осіб, що вижили, у тому числі через дії національних судів та органів влади, міжнародних і регіональних організацій та інших виконавців, які сприяють проведенню розслідувань та документуванню злочинів.
9. Ми радо вітаємо заяви Держав, зроблені на цій Конференції міністрів щодо подальшої підтримки проведення розслідувань та кримінального переслідування міжнародних злочинів і забезпечення правосуддя для потерпілих та осіб, що вижили, і закликаємо всі Держави продовжувати підтримувати Україну у цих зусиллях із відновлення справедливості.
10. Ми визнаємо, що висвітлення основних досягнень та викликів у процесі забезпечення підзвітності для широкої громадськості відіграє ключову роль у збереженні поштовху для майбутньої політичної, фінансової та практичної підтримки і широкої участі у демократичних інституціях та інституціях у сфері правосуддя; тому ми підтримуватимемо публічні інформаційні кампанії для обміну інформацією у тому обсязі, який дозволяють триваючі розслідування, про досягнутий дотепер прогрес та виклики, які очікують у майбутньому, із метою сприяння постійному діалогу та взаємодії між органами влади і громадськістю задля забезпечення орієнтованого на потерпілих правосуддя та підзвітності.
11. Ми підтверджуємо наше визнання безпрецедентного направлення ситуації в Україні на розгляд Прокурора Міжнародного кримінального суду за ініціативною сорока трьох держав-учасниць Римського статуту, а також активної ролі Офісу Прокурора щодо повністю незалежного розслідування повідомлених міжнародних злочинів в Україні та щодо забезпечення міжнародної співпраці та суддівської допомоги для національних органів відповідно до Частини 9 Статуту. Ми беремо до уваги на ордери на арешт, видані Судом щодо Володимира Путіна, Марії Львової-Белової, Сергія Кобилаша та

Віктора Соколова у контексті ситуації в Україні. Ми наголошуємо на нашій готовності допомагати Офісу Прокурора ефективно виконувати свій мандат.

12. Ми радо вітаємо зусилля Держав щодо надання допомоги Прокурору Міжнародного кримінального суду, у тому числі шляхом делегування судмедекспертів та інших експертів із метою надання підтримки Суду, включно з проведенням судово-медичної експертизи на місці в районах України, що постраждали внаслідок російської агресії, і ми заохочуємо всі Держави розглянути можливість долучитися до таких заходів.
13. Ми беремо до уваги готовність України ратифікувати Римський статут, включно зі Змінами щодо злочину агресії, прийнятими на Оглядовій конференції Римського статуту, що відбулася в Кампалі, Уганді, 11 червня 2010 року, і закликаємо Україну оперативно завершити ратифікацію Статуту на своєму шляху до Європейського Союзу.
14. Ми знову заявляємо, що Росія повинна бути притягнута до відповідальності за ведення агресивної війни проти України. Це залежить від нас, міжнародної спільноти, забезпечувати дотримання Статуту ООН і того, щоб не було безкарності для злочин агресії проти України. Відтак, ми радо вітаємо створення у липні 2023 року Міжнародного центру з переслідування за злочин агресії проти України (ICPA) при Євроюсті в Гаазі як координаційної платформи для України та п'яти членів Спільної слідчої команди (JIT) за активної участі США та Офісу Прокурора Міжнародного кримінального суду; наразі повністю функціональний, ICPA наполегливо працює над наданням підтримки у національних розслідуваннях щодо злочину агресії, пов'язаного з війною в Україні, щоб гарантувати, що не буде втрачено час для ефективної підготовки та сприяння майбутньому переслідуванню злочину агресії.
15. У контексті Основної групи, участь у якій бере велика частина наших Урядів, ми і надалі готові працювати над створенням спеціального трибуналу для розслідування і переслідування злочину агресії щодо України, який сприятиме забезпеченню притягнення до відповідальності представників найвищих рівнів військового та політичного керівництва; ми радо вітаємо досягнутий щодо цього прогрес і закликаємо зацікавлені Держави та міжнародні організації посилювати свої зусилля із забезпечення наявності потужного правового підґрунтя та широкої міжнародної підтримки для завершення цього процесу; ми радо вітаємо пропозицію Нідерландів з певними умовами стати місцем розміщення спеціального трибуналу.
16. Ми радо вітаємо відкриття для підписання 14 лютого 2024 року Люблянсько-Гаазької Конвенції про міжнародне співробітництво в розслідуванні та притягненні до відповідальності за злочин геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини та інші міжнародні злочини як ефективної нормативно-правової бази для судового співробітництва між національними органами влади у переслідуванні таких злочинів і закликаємо всі Держави розглянути можливість якнайшвидшого підписання та ратифікації Конвенції.

II. Відшкодування завданої шкоди

17. Ми нагадуємо про визнання у Резолюції Генеральної асамблеї ООН № ES-11/5 від 14 листопада 2022 року обов'язку забезпечення того, що Російська Федерація понесе правові наслідки за всі свої міжнародно протиправні дії, вчинені в Україні або проти неї, включно з виплатою репарацій за поранення та всю шкоду, спричинені такими діями, а також визнання потреби створити міжнародний механізм із виплати репарацій та рекомендацію Асамблеї створити міжнародний реєстр завданої шкоди у співпраці з Україною.
18. Щодо цього ми радо вітаємо створення Реєстру збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України, рішенням Четвертого саміту глав держав та урядів Ради Європи в Рейк'явіку 17 травня 2023 року, через Розширену часткову угоду Ради Європи і пригадуємо «Ризькі принципи», сформульовані під час неформальної зустрічі Міністрів юстиції Ради Європи 11 вересня 2023 року у Ризі, Латвії, як політичних настанов для роботи Реєстру; Реєстр базується у Гаазі; він стане базою даних із доказами та заявами про завдану шкоду, збитки та травми, спричинені після 24 лютого 2022 року (включно) на території України у межах її міжнародно визнаних кордонів, включаючи територіальні води, щодо всіх фізичних та юридичних осіб, а також Держави Україна, включно з її обласними та місцевими органами влади у зв'язку з міжнародно протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти неї.
19. Ми радо вітаємо початок роботи Реєстру для отримання, опрацювання та внесення заяв про шкоду, завдану агресивною війною Росії, менше ніж через рік із моменту його створення.
20. Ми закликаємо всі Держави, які підтримали Резолюцію Генеральної Асамблеї № ES-11/5, якщо вони ще не вжили дій відповідно до цієї Резолюції, долучитися до Реєстру як Учасники чи Кандидати в учасники.
21. Як наступний крок, ми наголошуємо на потребі, як передбачено Резолюцією Генеральної Асамблеї № ES-11/5, створити міжнародний механізм виплати репарацій за завдану шкоду, збитки чи травми, спричинені міжнародного протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти неї, стосовно якого планується, що робота Реєстру, включно з його цифровою платформою зі всіма даними про заяви та докази, внесені до системи, буде невід'ємною частиною. Ми радо вітаємо пропозицію Нідерландів з умовами стати місцем базування механізму компенсацій. Ми з інтересом спостерігаємо за підготовчими роботами щодо елементів Претензійної комісії, представленими сьогодні, та висловлюємо готовність розглянути варіанти створення такого органу.
22. Щодо цього ми підтверджуємо, що російські суверенні активи у наших юрисдикціях залишаться замороженими у разі їх існування та у відповідності із нашими правовими

системами, допоки Російська Федерація не припинить свою агресію щодо України та не заплатить за шкоду, якої вона завдала Україні.

23. Ми радо вітаємо обговорення у міжнародній спільноті питання можливого використання заморожених російських суверенних активів та доходів від них на користь України відповідно до норм міжнародного права та наших відповідних правових систем.

III. Сприяння веденню міжнародного діалогу про забезпечення відповідальності у зв'язку з ситуацією в Україні

24. Ми пригадуємо, що Держави-учасниці Конференції з питань відповідальності щодо України 14 липня 2022 року висловили готовність працювати над створенням Діалогової групи з питань притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, вчинені в Україні, із метою сприяння веденню міжнародного діалогу між різноманітними національними і міжнародними ініціативами у сфері притягнення до відповідальності та документування злочинів і надання послуг потерпілим та особам, що вижили в Україні, а також визначення можливостей для посилення узгодженості та забезпечення синергії у зусиллях, спрямованих на притягнення до відповідальності за злочини, вчинені в Україні; ми радо відзначаємо запуск роботи Діалогової групи на Конференції «United for Justice» («Об'єднані заради справедливості») у Львові 3 березня 2023 року, а також її унікальну природу, що полягає в об'єднанні ключових зацікавлених сторін навколо мети притягнути до відповідальності за злочини, вчинені в Україні, включно з такими сторонами, як національні органи влади, міжнародні та регіональні організації і громадянське суспільство, що сприяє постійній міжнародній підтримці зусиль України у проведенні розслідування та переслідуванні міжнародних злочинів і забезпеченні правосуддя для народу України.
25. Ми радо вітаємо прогрес, досягнутий Діалоговою групою у сфері обміну інформацією, що забезпечує посилення узгодженості та синергії у чотирьох напрямках діяльності: 1) допомога Офісу Генерального прокурора України, 2) дії регіональних і міжнародних інституцій, 3) національні розслідування, 4) документування злочинів громадянським суспільством.
26. Ми радо вітаємо створення Секретаріату Діалогової групи у м. Київ при Офісі Генерального прокурора України та за сприяння Нідерландів, який готовий розпочати свою діяльність із надання адміністративної підтримки у роботі Групи під керівництвом тематичних напрямів діяльності; ми також вітаємо скликання першого засідання Діалогової групи на рівні міністрів у межах цієї Конференції Міністрів; ми знову підтверджуємо мандат Діалогової групи зі сприяння веденню діалогу між різноманітними ініціативами із забезпечення притягнення до відповідальності, які стосуються ситуації в Україні.

IV. Висновок

27. Ми радо вітаємо значні докладені зусилля та суттєвий досягнутий прогрес, насамперед відповідними українськими органами влади, у відновленні справедливості для України, у сприянні проведенню розслідувань та переслідування міжнародних злочинів в Україні, а також на міжнародній арені у запровадженні різноманітних ініціатив із притягнення до відповідальності за злочин агресії, у створенні підґрунтя для компенсації за завдану шкоду та у формуванні міжнародних партнерств із Державами, міжнародними організаціями та механізмами забезпечення відповідальності за дії, вчинені Російською Федерацією або під її контролем чи керівництвом.
28. Усвідомлюючи, що основна частина роботи ще попереду, і що це вимагатиме значних зусиль всієї міжнародної спільноти для того, щоб підтримувати подальшу боротьбу України за справедливість під час агресивної війни, що триває, ми готові і надалі залишатися об'єднаними у наших спробах забезпечити справедливість для України стільки, скільки це буде потрібно.